

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

With the support of the Lifelong Learning Programme of the European Union

**„Identifying Barriers in Promoting the European Standards and Guidelines
for Quality Assurance at Institutional Level“**

IBAR

Agreement number – 2010 – 4663/001 - 001

WP6

Quality and Access

National study – Polish version

2011

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

I. Wstęp. Krótkie przedstawienie procedur związanych z rekrutacją na studia z perspektywy Polski

Sektor szkolnictwa wyższego w Polsce jest jednym z największych w Europie. Liczba studentów polskich uczelni to, w 2008 r. 11,51% ogólnej liczby studiujących w Unii Europejskiej¹ (nieco mniej niż w Niemczech i UK, nieco więcej niż we Francji). W roku akademickim 2008/9 w Polsce działało 456 szkół wyższych, w tym 131 uczelni publicznych i 325 uczelni niepublicznych, zaś łączna liczba studentów wynosiła 1 928 tysięcy. Dla porównania, w roku akademickim 1990/91 istniało 112 uczelni (wszystkie publiczne), zaś liczba studentów wynosiła 408 800. Wskaźnik skolaryzacji wyższej (dla grupy wiekowej 19-24 lata) w okresie 1990-2008 wzrósł wielokrotnie. W roku akademickim 1990/91 wynosił ok. 13%, zaś w roku akademickim 2008/9 ok. 52%. Po roku 2006 wskaźnik ten ustabilizował się na poziomie ok. 50-52% kohorty wiekowej. Tu Polska wyprzedza i Niemcy i Wielką Brytanię pozostając w tyle tylko za Finlandią, Szwecją, Danią i Słowenią. Mamy więc w Polsce prawdziwie masowe kształcenie na poziomie wyższym. Dotyczy to zarówno studiów I, jak i II stopnia

Wzrostowi liczby studentów nie towarzyszył proporcjonalny wzrost liczebności kadry akademickiej. Szacuje się, że jej liczba wzrosła tylko o ok. 60%. Świadczy to, z jednej strony, o ogromnych rezerwach kadrowych, jakie tkwiły w polskim świecie akademickim (patrz np. uaktywnienie dla nauczania pracowników naukowych Polskiej Akademii Nauk), a z drugiej strony o tym, że kadra szkół wyższych jest przeciążona obowiązkami związanymi z nauczaniem. Powszechnym zjawiskiem jest wieloletowość i wielo-zatrudnienie, co stwarza poważne zagrożenia dla jakości kształcenia oraz zagraża prowadzeniu badań naukowych.

Zatem Polska przeżywa niezwykle ilościowy rozwój szkolnictwa wyższego, który rozpoczął się wraz z przełomem politycznym z 1990 roku i otwarciem murów uczelni dla szerokiej rzeszy młodzieży i który stanowi obiecującą perspektywę rozwoju gospodarki i społeczeństwa wiedzy, pod warunkiem, że rozwój ilościowy skierowany zostanie w stronę istotnych potrzeb społecznych. Niestety, nie powstała dotąd (jako oficjalny dokument rządowy) strategia rozwoju tego sektora, choć jej elementy można znaleźć m.in. w raportach i strategiach dotyczących rozwoju kapitału intelektualnego w Polsce, czy w prognozie rozwoju społecznego Polski do 2030 roku. W latach 2008/9 z inicjatywy Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) i na zamówienie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Ernst&Young i Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową) powstały dwie strategie rozwoju sektora szkolnictwa wyższego do 2020 roku i choć podawały przenikliwe diagnozy stanu sektora szkół wyższych, nie zostały, jak dotąd, wykorzystane do budowy strategii rządowej. Diagnozy wskazują, że kluczowe wskaźniki kapitału intelektualnego dla Polski² lokują ją nisko w porównaniu z innymi krajami UE – wynika to z wieloletnich zapóźnień spowodowanych panowaniem systemu totalitarnego. Co gorsza, kierunki spontanicznego rozwoju tego sektora nie sprzyjają³ nadrobieniu tych zapóźnień. Niepokoi zwłaszcza niski związek pomiędzy strukturą kierunków kształcenia (zarówno oferta uczelni, jak wybory studentów) z danymi o popycie na pracę, dysproporcja pomiędzy wskaźnikami rozwoju ilościowego i jakościowego (rozwój ekstensywny z zagrożeniem jakości), niskie wskaźniki dotyczące kształcenia ustawicznego (LLL), niskie możliwości konkurencji na europejskich rynkach edukacyjnych. Towarzyszy temu wyraźna dysproporcja pomiędzy liczbą Polaków wyjeżdżających z kraju aby kształcić się zagranicą, a liczbą studentów przyjeżdżających do Polski na studia. Polska, jak i inne

¹ Źródło: Eurostat, „Społeczeństwo w drodze do wiedzy. Raport o stanie edukacji” 2010, IBE, Warszawa 2010, <http://www.nauka.gov.pl/szkolnictwo-wyzsze/dane-statystyczne-o-szkolnictwie-wyzszym/>.

² Patrz *Polskie Szkolnictwo Wyższe. Stan, uwarunkowania, perspektywy*, KRASP, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2009, s. 18-25

³ Ibidem, s. 16-17.

RAPORT KRAJOWY WP6 QUALITY AND ACCESS

kraje tego regionu jest eksporterem młodego kapitału intelektualnego (studentów iu absolwentów) na rzecz krajów bardziej rozwiniętych, głównie zachodniej Europy.

Politykę państwa względem rozwoju szkolnictwa wyższego wytyczały kolejne ustawy o szkolnictwie wyższym: z 1990, 2005 i jej nowelizacja z 18 marca 2011 roku oraz inne akty, które wprowadzały zmiany systemowe, ale także zmiany konieczne z punktu widzenia doraźnych potrzeb oraz dla spełnienia dyrektyw płynących ze strony Unii Europejskiej, a zwłaszcza Procesu Bolońskiego. Najważniejsze elementy tych zmian, mające wpływ na dostęp do studiów wyższych w Polsce oraz na zapewnianie jakości kształcenia, to:

- umożliwienie tworzenia uczelni niepublicznych (Ustawa o szkolnictwie wyższym z dnia 12 września 1990 r.)
- zróżnicowanie profilu szkół wyższych (Ustawa o wyższych szkołach zawodowych z dnia 26 czerwca 1997 r., a w niej także powołanie Komisji Akredytacyjnej dla szkół zawodowych)
- powołanie Państwowej Komisji Akredytacyjnej (z dniem 1 stycznia 2002 r. na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym, ustawy o wyższych szkołach zawodowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw)
- uruchomienie systemu kredytów dla studentów (Ustawa o pożyczkach i *kredytach studenckich* z dnia 17 lipca 1998 r.)
- wprowadzenie systemu studiów 2-stopniowych (Ustawa prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 r.)
- wprowadzenie „kierunków zamawianych” przez MNISzW (realizowane w ramach Poddziałania 4.1.2 „Zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.)
- wprowadzenie National Qualification Framework for HE (nowelizacja Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 18 marca 2011 r.)

W szczególności rekrutację na uczelnie regulują przepisy ustawy prawo o szkolnictwie wyższym. Artykuł 169 pkt 3: *Podstawę przyjęcia na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie stanowią wyniki egzaminu maturalnego. Senat uczelni ustala (...) jakie wyniki egzaminu maturalnego stanowią podstawę przyjęcia na studia.* Tak, więc rekrutacja na studia I stopnia powinna być prowadzona w oparciu o wyniki egzaminu maturalnego, choć pkt 4 i pkt 6 artykułu 169 wskazują, że Senat uczelni może podjąć uchwałę o przeprowadzeniu egzaminów wstępnych. Jednocześnie ww. ustawa zwraca uwagę na potrzeby niepełnosprawnych kandydatów: artykuł 169 pkt 5 mówi, iż: *Warunki i tryb rekrutacji w przypadku egzaminów wstępnych (...) powinny uwzględniać szczególne potrzeby kandydatów na studia, będących osobami niepełnosprawnymi.* Rekrutację na studia kandydatów zagranicznych reguluje art. 43 Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 r. oraz Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006r. w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych. Generalnie studia mogą podejmować cudzoziemcy, z tym, że nie przysługują im: stypendium socjalne, zapomogi, stypendium dla osób niepełnosprawnych. Proces rekrutacji na studia musi uwzględniać również inne akty normatywne niezwiązane bezpośrednio ze szkolnictwem wyższym np. Ustawę o ochronie danych osobowych z dnia 29 sierpnia 1997 r., czy ustawa narodowym zasobie archiwalnym i archiwach z dnia 14 lipca 1983 r.

1.1. Główne założenia polityki rekrutacyjnej w badanych uczelnia (na podstawie dokumentów).

SGH

Strategia rekrutacji nie jest oparta na strategii ogólnej uczelni, ze względu na brak zaakceptowanej przez Senat strategii ogólnej. Jednakże są wyznaczone ogólne kierunki działań rekrutacyjnych:

- nastawienie na rekrutację kandydatów zagranicznych, czego przejawem jest duża elastyczność działu rekrutacji w przyjmowania cudzoziemców w ramach aktów normatywnych regulujących tę kwestię w Polsce.
- zachowania selekcyjności rekrutacji na studia I stopnia, czego przejawem są wysokie wymagania co do studentów w zakresie zdanych egzaminów maturalnych. Poza tym jest zachowany instrument umożliwiający selekcję kandydatów na studia II stopnia - egzamin.

Powyższe działania mają na celu utrzymanie elitarności SGH-a w zakresie doboru kandydatów, co umożliwia zachowanie wysokiej jakości kształcenia.

UAM

UAM prowadzi studia I, II, III stopnia oraz studia podyplomowe - stanowią one zasadniczy trzon kształcenia.

Strategia Rozwoju UAM na lata 2009-2019 zakłada, że w przypadku studiów pierwszego stopnia UAM dążyć będzie do jak największego otwarcia na wszystkich kandydatów, którzy chcą studiować, postrzegając studia jako klucz do osobistego rozwoju i do sukcesu zawodowego. Natomiast w przypadku studiów drugiego i trzeciego stopnia Uniwersytet im. Adama Mickiewicza będzie podnosić wymagania stawiane kandydatom na studia, będzie uniwersytetem selekcyjnym [selective] .

PL

Jednym z kluczowych postulatów misji Politechniki Łódzkiej jest kształcenie dostosowane do aktualnych potrzeb rynku pracy, polskiego i europejskiego. W konsekwencji Uczelnia kształtuje swoją politykę rekrutacyjną na podstawie cyklicznie prowadzonych analiz rynku pracy w Polsce oraz organizuje również proces edukacyjny realizowany w językach obcych - Centrum Kształcenia Międzynarodowego (CKM) jednocześnie dbając o to, aby absolwenci takich studiów mieli łatwość zatrudnienia zagranicą, w tym przede wszystkim w gospodarczo rozwiniętych krajach Unii Europejskiej. W tym celu PŁ nawiązała wiele bilateralnych porozumień z różnymi zagranicznymi ośrodkami kształcenia, szczególnie francuskimi oferując swoim studentom możliwość uzyskiwania podwójnych dyplomów i jednocześnie efektywnego starania się o zatrudnienie na terenie krajów, w których funkcjonują uczelnie partnerskie. System kształcenia w PŁ obejmuje studia na trzech poziomach: inżynierskim lub licencjackim, magisterskim i doktorskim. Studia na pierwszym stopniu zapewniają studentom zdobycie umiejętności i kompetencji na wyższym poziomie technicznym, studia drugiego stopnia umożliwiają rozwój osobowości i własnych zainteresowań, studia na trzecim stopniu przede wszystkim inicjują karierę akademicka studenta. Programy studiów w PŁ są zorganizowane w taki sposób, aby spełniały wymagania Europejskich i Krajowych Ram Kwalifikacji. Uczelnia stara się dostosować ścieżki kształcenia studentów tak, aby po ukończeniu studiów ich absolwent był specjalistą najwyższej klasy w danej dziedzinie. Wysoka jakość kształcenia w PŁ znajduje odzwierciedlenie przede wszystkim w pozytywnych opiniach niezależnych instytucji uprawnionych do oceny procesu edukacyjnego, ale również w licznych pozytywnych komentarzach pracodawców na temat wiedzy, umiejętności i postaw absolwentów tej Uczelni.

RAPORT KRAJOWY WP6 QUALITY AND ACCESS

PŁ kształci nie tylko w ramach studiów trójstopniowych. Oferuje również kształcenia w trybie Life-Long Learning będąc równocześnie uczestnikiem europejskiego programu SIRUS. PŁ prowadzi wiele studiów podyplomowych, w tym finansowanych również przez fundusze programów Unii Europejskiej. Uczelnia kształci również dzieci organizując tzw. Uniwersytet Dziecięcy, młodzież - w Liceum Politechniki Łódzkiej oraz osoby dorosłe - w Uniwersytecie Trzeciego Wieku.

BWS

Misja uczelni:

Misją Uczelni jest kształcenie kadr dla firm prowadzących działalność w regionie Podbeskidzia, a także dla przedsiębiorstw i instytucji o zasięgu krajowym i międzynarodowym oraz wykorzystanie potencjału naukowego i eksperckiego w kierunku komercjalizacji wiedzy.

Oferowane przez Uczelnię przygotowanie zawodowe studenta jest odpowiedzią na zapotrzebowanie praktyki gospodarczej, podmiotów rynku oraz instytucji państwowych realizowane przy użyciu nowoczesnych form kształcenia.

Wyciąg ze strategicznej wizji rozwoju na lata 2011-2015:

1. BWS jest regionalną uczelnią ściśle powiązaną z rynkiem pracy, która kształci dla niego i poprzez jego aktywnych uczestników (praktyki, udział praktyków w procesie kształcenia, rozwijamy działalność Rady Pracodawców, Biura Karier).
2. Strategię wzrostową BWS opieramy na ciągłym doskonaleniu, pogłębianiu oraz rozszerzaniu zakresu współpracy z regionalnymi przedsiębiorcami w celu dojścia do rozwiązań prowadzących do powstania firmy spin-out. Przedsięwzięcie takie stworzy możliwość skomercjalizowania wiedzy naukowej i wiedzy eksperckiej pracowników BWS w oparciu o potencjał infrastrukturalny Uczelni.

Na podstawie powyższych zapisów można stwierdzić, że BWS koncentruje się na dostarczaniu kadr dla regionalnych pracodawców. W dokumentach dotyczących wizji, misji i strategii nie ma bezpośredniego odniesienia do strategii rekrutacji.

BWS prowadzi jedynie studia I stopnia oraz inne krótsze formy kształcenia. Jest uczelnią, która w zasadzie nie selekcjonuje kandydatów.

II. Przedstawienie odpowiedzi i pytań w formie tabelarycznej dotyczących wszystkich badanych uczelni.

1. What is the institutional policy on access?	
SGH / WSE	<p>Wyrazem polityki i praktyk w obszarze rekrutacji są Uchwały Senatu oraz Zarządzenia Rektora określające zasady przyjęć na studia i tryb postępowania w procesie rekrutacji.</p> <p>Wymienione dokumenty określające zasady rekrutacji są rokrocznie nowelizowane i wydawane z przeszło rocznym wyprzedzeniem. Zasady rekrutacji odnoszą się do aktualnych form studiów (studia stacjonarne, niestacjonarne, studiów w języku angielskim) płatnych i niepłatnych oraz uruchamianych kierunków studiów.</p> <p>SGH przyjmuje tylko 1000 studentów studiów dziennych i 1000 niestacjonarnych na I stopień studiów. Limit jest utrzymywany od wielu lat, pomimo tego, że liczba kandydatów jest większa, niż miejsc. Selektywność</p>

**RAPORT KRAJOWY WP6
QUALITY AND ACCESS**

	<p>uzyskuje się za pomocą przyjmowania studentów posiadających największą liczbę punktów z egzaminu maturalnego – pierwsze 1000 kandydatów jest przyjmowanych.</p>
UAM / AMU	<p>Stosowany jest kompromis pomiędzy masowością i selektywnością:</p> <ul style="list-style-type: none"> – masowość na I stopniu – konkurs wyników matur (chyba, że dopuszczalne prawem inne formy sprawdzenia), – ale II i III stopień selekcyjny. <p>Z tym, że na I stopniu w przypadku kierunków, gdzie jest więcej kandydatów na miejsce, niż miejsc, to też są wprowadzane procedury selekcyjne bazujące na wynikach matur.</p> <p>Tryb rekrutacji w danym roku regulowany jest Uchwałami Senatu, tryb selekcji na kierunki studiów uchwałami rad wydziałów.</p>
PL / TUL	<p>Politechnika Łódzka przyjmuje kandydatów na studia stacjonarne i niestacjonarne na podstawie limitów liczebnościowych ustalonych na dany rok akademicki przez Senat Uczelni dla poszczególnych wydziałów, kierunków i form studiów.</p> <p>Limity liczebnościowe dla poszczególnych wydziałów, kierunków i form studiów są ustalane na podstawie analizy potrzeb rynku pracy wykonywanej cyklicznie przede wszystkim dla województwa łódzkiego. Ogółem Uczelnia przyjmuje ca 5000 kandydatów na studia stacjonarne i ca 1200 na studia niestacjonarne.</p> <p>Polityka rekrutacyjna Uczelni przede wszystkim jest uwarunkowana sytuacją na rynku pracy. Biuro Karier Uczelni regularnie analizuje potrzeby tego rynku i na tej podstawie formułowana jest oferta dla kandydatów ubiegających się o indeks studenta.</p> <p>Aktem dokumentującym politykę prowadzenia naboru jest Uchwała Senatu</p>
BWS	<p>BWS jest uczelnią prywatną, w której jej głównym przychodem są opłaty za studia wnoszone przez studentów. Tak więc rekrutacja traktowana jest, jako jeden z kluczowych procesów w działalności uczelni.</p> <p>Rekrutacja jest zawarta w strategii marketingowej, która zbudowana jest po to, aby rekrutacja aby jak najszerza. Plan marketingowy jest robiony co roku, szacowany jest budżet, przygotowywana strona internetowa dotycząca naboru. Każdy kandydat wypełnia ankietę pozwalającą ocenić sytuację oferty uczelni na rynku. Rekrutacja ma charakter zdecydowanie otwarty, nieselekcyjny – są przyjmowane wszystkie osoby, które chcą studiować. Warunkiem studiowania jest zdana matura oraz wniesienie opłaty za studia.</p>
2. To what extent does your institutional policy align with national policy	
SGH / WSE	<p>Polityka uczelni i związane z nią praktyki są zgodne z polityką krajową ujętą w ustawie prawo o szkolnictwie wyższym – Uchwały Senatu są w dużym stopniu odzwierciedleniem tej ustawy.</p> <p>Brak jest kierunków zamawianych.</p>
UAM / AMU	<p>Polityka państwa nie wydaje się jasna, poza paroma elementami, np. kredytowaniem studiów czy kierunkami zamawianymi – z tym wymiarem UAM się utożsamia. Problemem jest jednak inercja systemu – perspektywa kilkuletnia rozpoznania zapotrzebowania na absolwentów jest zawodna, zatem obecne preferencje nie gwarantują zaspokojenia prawdziwych potrzeb gospodarki za 10 czy 20 lat.</p> <p>Utrudnia i hamuje racjonalność strategii naboru UAM zapis w prawie, iż nie</p>

**RAPORT KRAJOWY WP6
QUALITY AND ACCESS**

	<p>można zmienić limitów przyjęć o więcej niż 2% w ciągu roku. Dlatego UAM ustala limity z lekkim nadmiarem, aby móc dokonywać większych w nich zmian.</p> <p>UAM prowadzi np. kierunki zamawiane. UAM od roku akademickiego 2011/2012 będzie posiadać 7 kierunków, w tym 2 nowe. Dzięki stypendiom zgłasza się na te kierunki więcej kandydatów, co umożliwia zastosowanie rekrutacji selekcyjnej już na studia I stopnia.</p>
PL / TUL	<p>Związek rekrutacyjnej polityki Uczelni z polityką krajową wyraża się przez prowadzenie tzw. kierunków zamawianych (przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego). Politechnika Łódzka obecnie prowadzi studia na sześciu kierunkach zamawianych, a w perspektywie zamierza się zorganizować rekrutację na siódmy. Frekwencja kandydatów na studia w ramach kierunków zamawianych jest bardzo wysoka i w niektórych przypadkach oznacza kilkunastu chętnych na jedno miejsce.</p>
BWS	<p>Brak bezpośredniego powiązania polityki rekrutacyjnej z krajową polityką. Uczelnia utożsamia się silniej z potrzebami regionu.</p> <p>Uczelnia za to korzysta na szeroką skalę ze środków unijnych, w ramach których dokonuje inwestycji m.in. poprawiających dostęp do uczelni dla niepełnosprawnych. Brak kierunków zamawianych.</p>
3. How is information made available to the secondary sector?	
SGH / WSE	<p>W informowaniu szkolnictwa średniego o polityce i zasadach przyjęć uczestniczą Biuro Rekrutacji oraz Biuro Informacji i Promocji. W spotkaniach ze szkołami zaangażowani są także dziekani oraz współpracujący z nimi pracownicy naukowo-dydaktyczni. SGH prowadzi szeroko zakrojoną kampanię promocyjną uczelni wykorzystując tu praktycznie wszystkie media, stronę internetową i facebook. Ponadto mają tu miejsce częste kontakty ze szkołami średnimi, w których uczestniczą pracownicy naukowcy typowani przez dziekanaty Uczelni. SGH prowadzi również Liceum Ekonomiczne przygotowując tym samym potencjalnych kandydatów na studia w tej Uczelni.</p>
UAM / AMU	<p>UAM prowadzi aktywną politykę współpracy ze szkołami średnimi. W ramach tej polityki UAM współpracuje z 14 szkołami średnimi, opiekuje się naukowo-dydaktycznie nad Nauczycielskimi Kolegiami Języków Obcych, realizuje obecnie projekt akademickiego wsparcia szkolnego ruchu naukowego - „Newton też był uczniem” skierowany do 24 liceów.</p>
PL / TUL	<p>Działania informacyjne skierowane do szkół średnich są organizowane przez Politechnikę Łódzką w różnej formie. Dla promocji Uczelni wśród potencjalnych kandydatów i ich otoczeniu wykorzystywane są tzw. targi edukacyjne, podczas których między innymi prezentowany jest rozwój różnych koncepcji technicznych i technologicznych, wynalazków. Uczelnia dla celów promocji wykorzystuje swoją stronę internetową a ponadto organizuje również imprezy dla miasta. Dla promocji Uczelni wykorzystywane są również wszystkie media a ponadto organizowane są cykliczne spotkania - wizyty przedstawicieli studentów i młodszych pracowników nauki w szkołach województwa łódzkiego. Oferta określająca możliwości i warunki kształcenia PŁ jest kierowana do wszystkich szkół średnich regionu. Ponadto do dyrektorów tych szkół wysyłane są okolicznościowe kartki pocztowe. Instrumentem promocyjnym PŁ jest również facebook.</p> <p>W kampanii promocyjnej aktywnie uczestniczy również Samorząd Studentów PŁ prowadząc rozmowy, dyskusje i wywiady w gronie potencjalnych kandydatów na studia.</p>

**RAPORT KRAJOWY WP6
QUALITY AND ACCESS**

	Kampania promocyjna ma przede wszystkim zakres regionalny natomiast kierunki unikatowe są promowane w mediach o zasięgu ogólnokrajowym.
BSW	<p>Szkoła prowadzi współpracę zmierzającą do wzmacniania związków i podnoszenia jakości edukacji w szkołach średnich. Zawarte są umowy o współpracy, prowadzone tzw. „mini wykłady”, organizowane wystawy i seminaria, dni otwarte i inne.</p> <p>Uczelnia jest bardzo silnie zorientowana na docieranie do potencjalnych grup swoich studentów, gdyż pozyskanie kandydatów bezpośrednio przekłada się na wynik finansowy. Te związki z regionem i rynkiem pracy są podstawowym atutem uczelni w promocji w szkołach średnich.</p>
4. What data do you collect on offers/enrollments/non-completion/graduates?	
SGH / WSE	Rejestracja odbywa się drogą elektroniczną, jest system informatyczny. System nie jest zintegrowany i przez to nie jest możliwe generowanie w łatwy sposób raportów. SGH gromadzi wiele danych o kandydatach, studentach i absolwentach studiów. Zbiera się dane, które dopuszcza Ustawa o Ochronie Danych Osobowych.
UAM / AMU	Rejestracja odbywa się drogą elektroniczną, jest system informatyczny. System jest stale udoskonalany na podstawie m.in. ocen przez kandydatów. Zbierane są wszystkie dane osobowe umożliwiające przeprowadzenie procesu rekrutacji. Na stronie internetowej jest dostępna ankieta, gdzie kandydat może się podzielić swoją opinią na temat samej procedury rekrutacji. Zbiera się dane, które dopuszcza Ustawa o Ochronie Danych Osobowych.
PL / TUL	Rejestracja odbywa się drogą elektroniczną, jest system informatyczny. System jest stale udoskonalany na podstawie opinii studentów. Zbierane są wszystkie dane osobowe umożliwiające przeprowadzenie procesu rekrutacji. Na stronie internetowej jest również dostępna ankieta, gdzie kandydat określa czynniki warunkujące swój wybór uczelni i kierunku oraz wagi wskazanych czynników. Zbiera się dane, które dopuszcza Ustawa o Ochronie Danych Osobowych.
BWS	Rejestracja odbywa się drogą elektroniczną, jest system informatyczny. Zbierane są wszystkie dane osobowe umożliwiające przeprowadzenie procesu rekrutacji. Poza tym przeprowadzana jest z kandydatem dodatkowa ankieta podczas jego wizyty na uczelni, gdzie są zbierane m.in. jego opinie na temat samej rekrutacji. Zbiera się dane, które dopuszcza Ustawa o Ochronie Danych Osobowych.
5. Within the student profile of your institution, can you disaggregate this data to provide information on different cohorts (e.g. mature learners, learners with disabilities, different ethnic groups)?	
SGH / WSE	Gromadzone dane umożliwiają identyfikację studentów w dojrzałym wieku, niepełnosprawnych i cudzoziemców. Nie stwarzają bezpośredniej podstawy do identyfikacji mniejszości etnicznych, jedynie w szczególnych przypadkach, np. kierowanie na studia ze względu na azyl polityczny, co wynika z ustawy prawo o szkolnictwie wyższym.
UAM / AMU	W procesie rekrutacji dopuszcza się tylko zidentyfikowanie niepełnosprawności. Pytania o inne kwestie tzw. wrażliwe byłoby traktowane przez UAM, jako dyskryminacja. Niski status materialny ujawnia się przy ubieganiu się o stypendia. Kandydaci i studenci są poza tym kohortami mało zróżnicowanymi ze względu na wymienione kryteria.
PL / TUL	Informacje uzyskiwane od kandydatów umożliwiają różnicowanie grup mniejszościowych. Uczelnia wykorzystuje informacje uzyskiwane w ten sposób starając się uwzględnić specyfikę poszczególnych grup w procesie

**RAPORT KRAJOWY WP6
QUALITY AND ACCESS**

	rekrutacji – porównaj punkt 6.
BSW	Cała rekrutacja opiera się na programie komputerowym XP, co umożliwia filtrowanie studentów wg większości z kryteriów. Kandydaci są pytani między innymi o dysfunkcje, osiągnięcia, certyfikaty.
6. What is done to support the admission and progression of distinct cohorts of students? How does this vary by academic programme? Distinct cohorts might include:	
<ul style="list-style-type: none"> • Lower socio-economic groups 	
SGH / WSE	Na etapie rekrutacji nie identyfikuje się statusu materialnego kandydatów. Pośrednio jest to możliwe podczas studiów, gdzie student informuje uczelnię o źródłach swoich dochodów (działanie na podstawie rozporządzenia ministra). Podczas studiowania w SGH dostępny jest system stypendialny pomocy studentom o niskich dochodach.
UAM / AMU	Dla niezamożnych studentów oferowane są stypendia socjalne zgodnie z tym, co w przepisach ogólnych – decyduje poziom dochodów w rodzinie. Od najbliższego roku będzie wykorzystywane „stypendium ministerialne”, które jest ustalane na podstawie średniej ocen i innych form aktywności. Jest to szansa dla uboższych a utalentowanych i zaangażowanych. Poza tym: <ul style="list-style-type: none"> – jest też specjalna pula stypendiów dla studentów niepełnosprawnych – są zapomogi dodatkowe, także związane z wypadkami losowymi, np. pogorszeniem stanu zdrowia.
PL / TUL	W wypadku kandydatów z trudną sytuacją materialną Uczelnia stosuje zwolnienia z opłaty rekrutacyjnej, a w trakcie studiów tacy studenci są objęci specjalną opieką przejawiającą się tym, że w stosunku do nich Uczelnia stosuje niższy próg stypendialny.
BWS	Dla niezamożnych studentów oferowane są stypendia socjalne. Dla najzdolniejszych studentów – średnia 4,5 i powyżej na świadectwie maturalnym, pierwszy semestr jest za darmo – bez opłaty za studia. Jeżeli studenci otrzymają z ostatniego semestru średnią 4,5 to oferowany jest im bezpłatny semestr.
<ul style="list-style-type: none"> • From ethnic minorities 	
SGH / WSE	Nie różnicuje się kandydatów i studentów ze względu na grupy i mniejszości etniczne i nie gromadzi danych na ten temat.
UAM / AMU	Brak tego typu mniejszości – problem nie istnieje
PL / TUL	W wypadku studentów pochodzących z mniejszości narodowych rekrutacja jest prowadzona odrębnym trybem. Nie ma tu ograniczeń liczebnościowych w prowadzonym naborze. Ponadto dla kandydatów narodowości ukraińskiej z trudną sytuacją materialną Uczelnia oferuje dwa miejsca bezpłatnego studiowania z bezpłatnym miejscem w domu akademickim. Samorząd Studentów powołał specjalną komisję, której celem jest pomoc studentom obcokrajowcom. Ponadto studia w wykonaniu studentów obcokrajowców są monitorowane na szczeblu rektorskim.
BSW	Brak tego typu mniejszości.
<ul style="list-style-type: none"> • Non-native language speakers 	
SGH / WSE	Wśród cudzoziemców wyróżnia się dwie grupy kandydatów, ze względu na procedurę rekrutacyjną. Biuro Rekrutacji dokonuje kwalifikacji kandydatów. <ul style="list-style-type: none"> – Polacy oraz najczęściej cudzoziemcy z krajów Unii Europejskiej, których rekrutacją zajmuje się Komisja Rekrutacyjna – Cudzoziemcy, których rekrutacja odbywa się na innej zasadzie (brak postępowania merytorycznego) i których rekrutacją zajmuje się Biuro Rekrutacji. Studenci, którzy nie mówią po polsku mają do wyboru specjalny tryb

**RAPORT KRAJOWY WP6
QUALITY AND ACCESS**

	studiów w odpowiednim języku (na ogół angielski). Rejestracja kandydatów i postępowanie rekrutacyjne może odbywać się w języku angielskim na I stopniu, ponieważ formularz rekrutacyjny jest w języku polskim i angielskim.
UAM / AMU	Jedyna grupa, która występuje na uczelni dla której język polski nie jest językiem ojczystym, to studenci zagraniczni, np. studujący w ramach Erasmusa. Grupa ta nie jest traktowana, jako mniejszość.
PL / TUL	Jedyna grupa, która występuje na uczelni dla której język polski nie jest językiem ojczystym, to studenci zagraniczni np. studujący w ramach Erasmusa.
BWS	Jedyna grupa, która występuje na uczelni dla której język polski nie jest językiem ojczystym, to studenci zagraniczni studujący np. w ramach Erasmusa.
• Mature students	
SGH / WSE	W zasadniczym naborze na studia I-III stopnia nie różnicuje się kandydatów i studentów ze względu na wiek, pomimo dostępnych informacji na ten temat. Na studiach stacjonarnych dominuje młodzież; studenci studiów niestacjonarnych i podyplomowych są bardziej zróżnicowani wiekiem. Są oferty specjalne dla starszych słuchaczy – jak uniwersytet III wieku; lub dla najmłodszych – uniwersytet dziecięcy.
UAM / AMU	Na wszystkich formach studiów prowadzących do dyplomu I, II i III stopnia dominują ludzie młodzi, ale UAM bierze pod uwagę starszych wiekiem studentów organizując: – uniwersytet III wieku – prowadzonym przez stowarzyszenie działające w UAM – Studia podyplomowe (ok. 80) są głównie adresowane do osób starszych (z doświadczeniem).
PL / TUL	W wypadku kandydatów dorosłych (starszych) stosuje się odpowiedni system przeliczania wartości uzyskanych w wyniku „starej” matury, funkcjonuje instytucja doradztwa zawodowego oraz dodatkowy system stypendialny.
BWS	Studenci na studiach I stopnia są zróżnicowani wiekiem. Sporo jest 40-latków - grupa osób starszych jest jedną z grup docelowych uczelni. Jest robiony mailing dla osób na kierowniczym stanowisku, którzy mają średnie wykształcenie, także akcje plakatowe w zakładach pracy. Jest oferta szkół letnich (kursów) skierowanych do grupy powyżej 50 lat (50+): kursy nauki obsługi Internetu, kursy obsługi programu Photoshop, kursy plastyczne, graficzne.
• Students with disabilities	
SGH / WSE	Studenci niepełnosprawni identyfikowani są na etapie rekrutacji. Kierowani są indywidualnie do Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych, który podejmuje działania umożliwiające spełnienie specyficznych wymagań wynikających z niesprawności podczas rekrutacji i przebiegu studiów. Systematycznie poprawiana jest infrastruktura pozwalająca im lepiej wykorzystywać ofertę uczelni.
UAM / AMU	Istnieje Biuro Pełnomocnika Rektora ds. Studentów Niepełnosprawnych UAM. Informacje są na ten temat na stronie internetowej UAM. UAM systematycznie poprawia infrastrukturę pozwalającą studiować takim osobom: windy, podjazdy, sprzęt komputerowy, zapomogi, ułatwienia w urlopowaniu związanym ze stanem zdrowia. Są przeznaczone specjalne miejsca w akademikach przystosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych – wszystkie nowe remonty na uniwersytecie biorą pod uwagę także ich potrzeby

**RAPORT KRAJOWY WP6
QUALITY AND ACCESS**

	<p>Oprócz działań centralnych, są prowadzone działania w ramach wydziałów np:</p> <ul style="list-style-type: none"> – na filologii uruchomienie zajęć z języka migowego dla studentów i pracowników, którzy mają ułatwić pracę studentom niesłyszącym – dziennikarstwo daje indywidualną organizację studiów dla niepełnosprawnych oraz łatwe urlopy zdrowotne dla nich – Wydział Nauk Społecznych – studiuje ok. 100 osób niepełnosprawnych
PL / TUL	<p>W Uczelni funkcjonuje Biuro ds. Studentów Niepełnosprawnych. W wypadku kandydatów niepełnosprawnych Uczelnia stosuje preferencje w postaci zwolnienia z opłaty rekrutacyjnej. Ponadto wszystkie budynki uczelniane są w pewnej mierze, a dwa z nich całkowicie, dostosowane do potrzeb studentów niepełnosprawnych.</p>
BWS	<p>Jest pełnomocnik ds. niepełnosprawnych – niepełnosprawny kandydat trafia do niego i otrzymuje pomoc w adaptacji na uczelni. Są prowadzone działania – dni otwarte dla niepełnosprawnych. Szkoła jest dostosowana do potrzeb niepełnosprawnych – jest winda, podjazdy, etc. Planowany jest remont wejścia głównego do uczelni i dostosowanie go do potrzeb niepełnosprawnych.</p>
<p>7. How has the pattern of enrollments changed in the last decade (by academic programme/cohort)?</p>	
SGH / WSE	<p>Do roku akademickiego 2005/2006 wymagany był egzamin wstępny w ramach którego kandydat musiał zdać 4 egzaminy, w tym 2 egzaminy z języków.</p> <p>Obecnie na I stopień rekrutacja prowadzona jest na podstawie wyników kandydatów z egzaminu maturalnego z 5 przedmiotów (w tym dwa z języków), w tym kandydat powinien zdać na egzaminie maturalnym 3 przedmioty w trybie rozszerzonym (1 język). Stąd zachowana jest selekcyjność rekrutacji, ponieważ powyższe wymagania są wyższe, niż w przypadku większości uczelni, gdzie nie jest wymagane zdanie przedmiotów w formie rozszerzonej.</p> <p>Na studia I stopnia angielskojęzyczne kandydaci kierowani są od razu na kierunki, na studia w języku polskim, studenci wybierają kierunek po drugim semestrze.</p> <p>Obecnie (od 2006 roku) na II stopień stosowany jest sprawdzian kwalifikacyjny z wiedzy o gospodarce, ale nadrzędnym kryterium jest liczba miejsc – w przypadku, gdy liczba kandydatów jest mniejsza, niż liczba miejsc, to wszyscy kandydaci są przyjmowani niezależnie od wyniku sprawdzianu kwalifikacyjnego.</p>
UAM / AMU	<p>Do roku akademickiego 2005/2006 były egzaminy wstępne na wszystkie kierunki i specjalności. W 2005 roku weszła nowa ustawa i od 2006/2007 na studia I stopnia i na studia jednolita magisterskie rekrutacja oparta jest na wynikach matur. Na pojedynczych specjalności są dodatkowo testy np. na kierunki artystyczne i pedagogiczne, ale liczba takich specjalności jest bardzo mała.</p> <p>Zasady rekrutacji na studia II i III stopnia ustalają wydziały – są rozmaite.</p>
PL / TUL	<p>Do roku akademickiego 2005/2006 były egzaminy wstępne na wszystkie kierunki i specjalności. W 2005 roku weszła nowa ustawa i od 2006/2007 na studia I stopnia rekrutacja oparta jest na wynikach matur. W ciągu ostatnich dziesięciu lat nastąpiły dwie zmiany w zasadach rekrutacji na</p>

**RAPORT KRAJOWY WP6
QUALITY AND ACCESS**

	<p>studia wyższe związane z przebiegiem i oceną egzaminu maturalnego. W tym okresie wprowadzono obowiązek zdawania egzaminu z matematyki (co w wypadku ubiegania się o studia na PŁ ma istotne znaczenie, ponieważ w wymaganiach egzaminacyjnych na dowolny kierunek tej Uczelni uwzględnia się wynik egzaminu maturalnego z matematyki) oraz w wypadku matury międzynarodowej wprowadzono ocenę sumaryczną wyników uzyskiwanych w poszczególnych przedmiotach. Podstawę dla określania wyniku matury dla celów rekrutacyjnych w tym wypadku stanowi sumaryczna ocena matury międzynarodowej a nie wyniki egzaminów z poszczególnych przedmiotów.</p> <p>Z doświadczeń PŁ wynika jednak, że wprowadzenie na maturze obligatoryjnego egzaminu z matematyki nie doprowadziło do poprawy poziomu jakości studentów. Kierownictwo PŁ postulowało, aby dla poprawy jakości kształcenia rezultaty określonych egzaminów maturalnych, wymaganych dla ubiegania się o przyjęcie na dany kierunek studiów, mogły być oceniane w warunkach uczelnianych. Do tej pory Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie wyraziło zgody na tę propozycję.</p>
BWS	<p>Zmiany w rekrutacji w ciągu ostatnich lat są niewielkie. Od początku istnienia szkoły przyjęcia były głównie na podstawie wyników matur. Zlikwidowano procedurę selekcyjną na architekturze. Teraz kandydat, aby zostać przyjętym na studia musi tylko złożyć dokumenty, w tym zaświadczenie o zdaniu egzaminu maturalnego. Procedura rekrutacji publikowana jest zawsze na stronie internetowej.</p>
8. What are perceived to be the main drivers of change?	
SGH / WSE	<p>Siłą napędową zmian jest dążenie do wzmocnienia pozycji uczelni na rynku a także transparentności w związku z postawą kandydatów, wymagających jednoznacznych zasad rekrutacji oraz możliwości kwestionowania wszystkich przypadków budzących wątpliwości w trakcie rekrutacji. Uczelnia nie dostrzega problemów związanych z naborem kandydatów na studia stacjonarne. Obserwuje się natomiast zmniejszające się zainteresowanie studiami niestacjonarnymi. Tylko w przypadku niestacjonarnych studiów III-go stopnia obserwuje się duże i utrzymujące się zainteresowanie tymi studiami.</p>
UAM / AMU	<p>Czynnikami zmiany jest generalne obniżenie selekcyjności spowodowane coraz mniejszą podażą kandydatów (niż demograficzny)</p>
PL / TUL	<p>Uczelnia działa w warunkach rynku usług edukacyjnych, a zatem ma konkurentów. Należą do nich Uniwersytet Łódzki i uczelnie niepubliczne działające w regionie, angażujące na ogół emerytowanych profesorów PŁ i AGH. Na ogół jednak jakość kształcenia i rosnący prestiż PŁ sprawia, że w warunkach konkurencji Uczelnia nie ma większych problemów z naborem, czego dowodem jest stale zwiększająca się liczebność kandydatów na studia</p>
BWS	<p>Zmiany w strategii rekrutacji wymusza otoczenie. Niż demograficzny powoduje zaostrenie walki konkurencyjnej o studentów. W związku z tą sytuacją uczelnia zwiększa swoją atrakcyjność m.in. poprzez rezygnację z procedur selekcyjnych, losowanie pewnej puli studiów bezpłatnych, etc.</p>
9. Have any of these developments altered the approach to the way that your university manages quality?	
SGH / WSE	<p>Wprowadzane zmiany w procesie rekrutacji ułatwiły technicznie rekrutację i przyczyniły się do wzrostu świadomości dotyczącej standaryzacji metod i zasad postępowania w zarządzaniu jakością (standaryzowana matura). Uczelnia jest w procesie opracowywania rozwiązań systemowych w zakresie zarządzania jakością obejmujących również procesy rekrutacji.</p>

**RAPORT KRAJOWY WP6
QUALITY AND ACCESS**

UAM / AMU	<p>Rezygnacja z egzaminów wstępnych przyspieszyła i usprawniła rekrutację. Rekrutacja oparta na wynikach matur jest bardziej obiektywna, gdyż matura jest sprawdzana zewnątrz i jest to efekt trzyletniego przygotowywania maturzysty. Rekrutacja oparta na egzaminach wstępnych w ramach których wchodziły rozmowy kwalifikacyjne generowała ryzyko, iż dobry kandydat nie zostanie przyjęty, gdyż np. zestresował się na rozmowie kwalifikacyjnej, bądź nie był w optymalnej dyspozycji.</p> <p>Rezygnacja z egzaminów wstępnych nie ma większego wpływu na jakość. Większy wpływ ma niż demograficzny, ponieważ spada liczba kandydatów i w przypadku niektórych kierunków i specjalności jest mniej kandydatów, niż miejsc oferowanych przez Uniwersytet, co powoduje, że są przyjmowane wszystkie osoby. W takiej sytuacji jakość osób rekrutowanych jest niska i powoduje spadek jakości kształcenia. Taka sytuacja ma miejsce jedynie w przypadku 10% kierunków i specjalności.</p>
PL / TUL	<p>Rezygnacja z egzaminów wstępnych, i tym samym uczelnianej kontroli poziomu jakości kandydatów, ma wpływ na jakość kształcenia. Wynika to przede wszystkim z natury kształcenia politechnicznego, gdzie wymaga się korzystania z dorobku nauk ścisłych. Zmusza to kierownictwo PŁ do stosowania dodatkowych kursów z matematyki uzupełniających wiedzę i umiejętności nabyte w szkole średniej.</p> <p>Jak wspomniano, kierownictwo PŁ postulowało, aby dla poprawy jakości kształcenia rezultaty określonych egzaminów maturalnych, wymaganych dla ubiegania się o przyjęcie na dany kierunek studiów, mogły być oceniane w warunkach uczelnianych. Do tej pory Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie wyraziło zgody na tę propozycję.</p>
BWS	<p>Rezygnacja z selekcji powoduje generalnie spadek jakości kształcenia, choć są to spadki niewielkie, gdyż i tak większość kierunków w BWS oparta była na rekrutacji otwartej - bez selekcji.</p>
10. Where does responsibility lie for ensuring and monitoring access?	
SGH / WSE	<p>Odpowiedzialność za zapewnienie naboru spoczywa na Prorektorze ds. studenckich, Senacie SGH i Komisji Rekrutacyjnej, powoływanej uchwałą Senatu. Za monitorowanie przyjęć na studia odpowiada Biuro Rekrutacji powstałe w 2010 roku.</p>
UAM / AMU	Prorektor ds. studenckich, Biuro ds. rekrutacji ,
PL / TUL	Prorektor ds. Kształcenia, Biuro ds. rekrutacji ,
BSW	Rekrutacją zajmuje się dział marketingu i rekrutacji przy współpracy z innymi komórkami uczelni, w szczególności z Kanclerzem.
11. Are there any problematic issues surrounding access and quality in your system?	
SGH / WSE	<ul style="list-style-type: none"> - Największym problemem rekrutacji jest nieczytelna dla kandydatów oferta programowa tzn. czy rekrutacja dotyczy wejścia na uczelnię, czy na kierunek studiów. - Wewnętrzne regulacje prawne utrudniają zawarcie umów z pośrednikami rekrutacyjnymi, co uniemożliwia zwiększenie efektywności naboru kandydatów z innych krajów. - Przyjmowanie praktycznie wszystkich kandydatów na II stopień studiów niestacjonarnych pomniejsza selekcyjność / elitarność uczelni.
UAM / AMU	<p>Stosowanie polityki rekrutacyjnej jest sprawą delikatną, bo widoczny jest drażliwy dylemat: :</p> <ul style="list-style-type: none"> - albo masowość kształcenia i otwartość naboru - albo rekrutacja selekcyjna - dla najlepszych <p>i obydwie drogi mają swoje słabe strony. Rekrutacja selekcyjna dotyczy kompetencji intelektualnych studentów - ma</p>

**RAPORT KRAJOWY WP6
QUALITY AND ACCESS**

	sprzyjać jakości rozumianej jako poziom możliwych dokonań absolwentów właściwych dla uniwersytetu badawczego. W pełni stosowana jest tylko na wejściu na studia II i III stopnia.
PL / TUL	Uczelnia nie ma większych problemów z naborem kandydatów. Studenci dobrze oceniają system rekrutacji. Przemawiają za tym sądem przede wszystkim dwa argumenty: <ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość załatwienia droga elektroniczną - zdalnie - większości spraw związanych z ubieganiem się o indeks, 2. Możliwość formułowania listy preferencyjnej 8 kierunków studiów. Zdaniem pracowników administracyjnych zaangażowanych w proces rekrutacji konieczna jest jednak poprawa strony internetowej, gdzie kandydat znajduje formularz podania o przyjęcie na studia, ponieważ dotychczasowa forma tej strony sprawia, że w wielu przypadkach następuje wadliwe wypełnienie tego dokumentu
BWS	Od strony uczelni brak problemów. System komputerowy bardzo ułatwia prowadzenie rekrutacji. Problemem zewnętrznym jest spadek liczby studentów, w szczególności spadek ten jest zauważalny w przypadku studiów stacjonarnych. Na studiach niestacjonarnych spadek nie występuje. Spadek liczby studentów powoduje rezygnację z procedur selekcyjnych, co wpływa na jakość kształcenia.

III. Wnioski

Uczelnia	Rok 2006		Rok 2008		Rok 2010	
	Liczba kandydatów w/przyjętych na studia I stopnia stacjonarne	Średni/najniższy wynik matury u przyjętego kandydata	Liczba kandydatów w/przyjętych na studia I stopnia stacjonarne	Średni/najniższy wynik matury u przyjętego kandydata	Liczba kandydatów w/przyjętych na studia I stopnia stacjonarne	Średni/najniższy wynik matury u przyjętego kandydata
SGH	brak danych	brak danych	1000	255	1000	253
AMU						
PL						
BWS						

Ponieważ w European Standards & Guidelines nie ma wprost standardu mówiącego o rekrutacji, trudno jest podsumować cztery analizy przypadków polskich uczelni odnosząc je do barier i czynników sprzyjających ich implementacji. Zatem nasze podsumowanie skoncentruje się bardziej na problemach i wyzwaniach, przed jakimi stają te uczelnie oraz próbie wskazania na tendencje dotyczące dostępu do szkół wyższych w Polsce, które te przypadki ilustrują.

- Polityka państwa a polityka rekrutacji uczelni. Wszystkie trzy uczelnie publiczne powiadają, że brak im jasno określonej polityki państwa względem naboru – nie mogą jej uczynić podstawą swych długoterminowych strategii. PL i AMU wskazują też na ułomność polityk cząstkowych (kierunki zamawiane), które, w ich opinii, niekoniecznie

RAPORT KRAJOWY WP6 QUALITY AND ACCESS

- dobrze przewidują potrzeby rynku pracy i potrzeby rozwojowe Polski za lat 10 i więcej. Tylko mała uczelnia niepubliczna (BWS) nie ma z tym kłopotów: jako szkoła silnie związana z rynkiem regionalnym potrafi dobrze dostosować ofertę do potrzeb.
- Badania rynku pracy a nabór: wszystkie uczelnie samodzielnie próbują rozpoznać kariery swych absolwentów i potrzeby tego segmentu rynku pracy, do którego kształcą. Im bardziej zdefiniowany to rynek (PL, BWS), tym silniejsze podporządkowanie oferty kształcenia jego konkretnym potrzebom. AMU i SGH kształcą bardziej uniwersalnie.
  - Elitarność/masowość kształcenia a tryb rekrutacji. Dylemat pomiędzy tymi dwoma czynnikami jest rozwiązywany rozmaicie przez uczelnie. Szkoła niepubliczna lokalna (BWS) przyjmuje wszystkich chętnych, którzy zdali egzamin maturalny – nie stosuje żadnej selekcji. Wszystkie uczelnie publiczne stosują także egzamin maturalny jako kryterium przyjęć, jednak wykorzystują go jako narzędzie selekcji przyjmując zamierzoną liczebnie grupę kandydatów o najlepszych wynikach maturalnych we wskazanych obszarach. Przy przyjęciach na stopień II wydziały uczelni stosują często dodatkowy sprawdzian, którego celem jest sprawdzenie kompetencji osób trafiających na II stopień danego kierunku, po innym kierunku studiów na I stopniu. Wbrew deklaracjom zarządców limity przyjęć na II stopień nie sprzyjają faktycznej selekcyjności i elitarności tych studiów – znaczna część absolwentów I stopnia kontynuuje studia II stopnia w tych uczelniach; w niektórych (WSE/SGH) przyjmowani są wszyscy chętni, bez względu na wynik sprawdzianu.
  - Konkurencja na rynku edukacyjnym, niż demograficzny i rekrutacja. Wszystkie uczelnie spodziewają się spadku naboru słuchaczy w skali kraju i wzmożenia konkurencji, co związane jest z nadchodzącym niżem demograficznym. Uczelnie publiczne oczekują tego z mniejszymi obawami niż niepubliczna. Dla tych pierwszych spadek naboru nie oznacza znaczącej redukcji działalności – może nawet oznaczać poprawę jakości kształcenia i badań, co będzie skutkiem mniejszych obciążeń dydaktycznych kadry nauczającej. Dla uczelni niepublicznej, której główne finansowanie to czesne studentów, znaczny spadek naboru może oznaczać konieczność zamknięcia uczelni.
  - Tryb rekrutacji a jakość kształcenia. Wprowadzenie wyników matur jako podstawy rekrutacji do szkół wyższych jest uznawane za dobre narzędzie wyrównujące szanse młodzieży z różnych środowisk. Duże nadzieje związane są z przywróceniem matematyki na egzaminie maturalnym jako przedmiotu obowiązkowego, jako czynnika poprawiającego jakość kandydatów na studia wymagające takiego przygotowania. Dziś uczelnie powszechnie stosują darmowe (przeważnie finansowane ze środków europejskich) kursy dla słabszych kandydatów wyrównujące ich kompetencje do poziomu oczekiwanego w uczelni.
  - Wszystkie uczelnie prowadzą działania pozwalające wyrównywać szanse studentów pochodzącym z różnych grup społecznych. W Polsce nie istnieje problem wyrównywania szans kobiet względem mężczyzn (lub na odwrót), praktycznie nie istnieją też problemy z grupami studentów odmiennych etnicznie lub non-native-speakers. System stypendialny i pożyczek (kredytów studenckich) jest powszechnie uznawany za niewystarczający, z drugiej jednak strony liczba szkół i liczba studiujących oraz rozpowszechnienie studiów niestacjonarnych pozwalających łączyć naukę z pracą, pozwala mieć nadzieję, że w większości osoby chcące studiować nie napotykają znaczących barier finansowych. Osoby niepełnosprawne wszędzie obejmowane są opieką uczelni, choć w rozmaity sposób.

Wyrażone wprost w ES&G dyrektywy dotyczące udostępniania informacji o ofercie edukacyjnej, przejrzystości systemu rekrutacji i oceny itp. są wypełniane w zadowalającym stopniu przez wszystkie cztery uczelnie – nawiązują do nich strony internetowe, elektroniczne systemy rejestracji itp.